

Titlul materialului RED:
CURS OPȚIONAL GEOGRAFIE PORTURILE ȘI CAPITALELE LUMII

Nume și prenume autori:
Prof. Bîscă Mirela-Aurica
Prof. Ștefănescu Codrin

Unități de învățământ:

Colegiul Tehnic „Transilvania” Deva
Liceul Teoretic „Mircea Eliade”, Lupeni

Titlul opționalului : PORTURILE ȘI CAPITALELE LUMII

Clasa : a VI-a

Durata : 1 an

An școlar:

Nr.ore / săptămână : 1 oră / săpt

ARGUMENT

Într-o lume globalizată și interconectată, în care circulația oamenilor, bunurilor și informației atinge cote fără precedent, cunoașterea spațiului geografic și a rolului său devine o necesitate fundamentală în formarea elevului ca viitor cetățean activ și informat. Cursul opțional „Porturile și capitalele lumii” se înscrie în această direcție, având ca scop familiarizarea elevilor cu orașe-cheie ale lumii – atât din punct de vedere politic (capitale), cât și din punct de vedere economic și strategic (porturi maritime și fluviale).

Acest opțional își propune să trezească interesul elevilor pentru geografia umană și economică, oferindu-le informații atractive, utile și aplicabile în viața de zi cu zi. Elevii vor înțelege rolul esențial al porturilor în economia globală, în transportul maritim și în dezvoltarea orașelor, precum și importanța capitalelor ca centre politice, administrative, culturale și simbolice ale statelor.

Prin intermediul cursului, elevii vor descoperi cum s-au format orașele-port și capitalele, ce le diferențiază și ce le face unice. Se vor analiza aspecte precum poziționarea geografică, infrastructura, densitatea populației, dinamica economică, problemele de mediu, dar și atracțiile turistice și rolul cultural. Astfel, se formează o imagine complexă și realistă asupra lumii, mult mai relevantă decât simpla învățare a unor nume de pe hartă.

Mai mult decât o succesiune de noțiuni teoretice, acest curs oferă o experiență de învățare activă și interdisciplinară, în care elevii sunt încurajați să investigheze, să compare, să lucreze în echipă și să își exprime ideile prin proiecte creative. Prin studii de caz, hărți interactive, tururi virtuale, prezentări multimedia și dezbateri, elevii vor dezvolta atât competențe geografice, cât și digitale, civice și culturale.

O componentă importantă a acestui curs este și educația pentru diversitate și toleranță. Studiind capitale din culturi diferite (precum Tokyo, New Delhi, Londra, Cairo sau Brasília), elevii vor învăța să aprecieze varietatea stilurilor de viață, a valorilor și a tradițiilor. În același timp,

înțelegând porturi precum Shanghai, Rotterdam, Singapore sau Constanța, elevii vor realiza cât de interdependente sunt regiunile lumii și cât de important este schimbul între ele.

Cursul contribuie și la formarea unei culturi geografice solide, esențială pentru orientarea în spațiu, înțelegerea evenimentelor internaționale și luarea unor decizii responsabile privind mediul sau stilul de viață. În plus, poate constitui un punct de plecare pentru vocații viitoare în domenii precum turismul, logistica, relațiile internaționale sau transporturile.

Prin urmare, cursul opțional „Porturile și capitalele lumii” răspunde cerințelor educației moderne: oferă conținuturi interesante și utile, stimulează gândirea critică și formarea de competențe transversale, promovează învățarea activă și creează punți între teorie și realitate. Este un demers educațional necesar, care aduce geografia mai aproape de elevi, dezvoltând în același timp orizontul lor de cunoaștere și înțelegere a lumii.

PROIECT DE OPȚIONAL

- 1. Denumirea opționalului:** **PORTURILE ȘI CAPITALELE LUMII**
- 2. Aria curriculară:** **OM ȘI SOCIETATE**
- 3. Tipul de opțional:** **OPȚIONAL LA NIVELUL DE DISCIPLINĂ**
- 4. Durata:** **1 AN (1 ORĂ PE SĂPTĂMÂNĂ)**
- 5. Modul de desfășurare:** **PE CLASĂ**
- 6. Unitatea școlară și localitatea:**
COLEGIUL TEHNIC „TRANSILVANIA” DEVA
LICEUL TEORETIC „MIRCEA ELIADE”, LUPENI
- 7. Propunători:**
BÎSCĂ MIRELA-AURICA
ȘTEFĂNESCU CODRIN
- 8. Programa școlară:**

1. Nota de prezentare

Cursul opțional de geografie intitulat „Porturile și capitalele lumii” este conceput ca un demers educațional modern, atractiv și interdisciplinar, care se adresează elevilor de gimnaziu cu scopul de a extinde și aprofunda cunoștințele dobândite în cadrul programei școlare obligatorii. Tematica aleasă răspunde nevoilor de formare ale elevilor din societatea actuală, oferindu-le o viziune mai clară și mai aplicată asupra geografiei umane, economice și culturale.

Capitalele și porturile sunt, în același timp, repere geografice și simboluri ale identității naționale, dar și elemente-cheie în înțelegerea organizării spațiului geografic și a relațiilor internaționale. Prin acest curs, elevii vor avea ocazia să descopere cele mai importante capitale ale lumii, să înțeleagă rolul lor administrativ, politic și cultural, dar și să exploreze porturi majore care influențează economia globală, transporturile maritime și comerțul internațional.

Cursul este structurat pe teme atractive, cu grad ridicat de aplicabilitate, care oferă exemple concrete din întreaga lume: capitale aflate în zone de conflict, capitale construite special (precum Brasília), capitale istorice și moderne, dar și porturi naturale sau artificiale, porturi fluviale și maritime, din diverse continente. Se va pune accent pe caracteristicile geografice ale acestor locuri, dar și pe influențele culturale, economice și sociale pe care acestea le exercită în context global.

Din punct de vedere metodologic, cursul valorifică metode active și interactive de predare și învățare: proiecte tematice, investigație, studii de caz, hărți interactive, jocuri educaționale, lucrul în echipă, dezbateri și prezentări digitale. Se urmărește astfel dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a capacității de sinteză a elevilor, precum și familiarizarea lor cu instrumente moderne de învățare.

Cursul urmărește dezvoltarea competențelor-cheie prevăzute în profilul absolventului: competențe de comunicare, competențe sociale și civice, competențe digitale, competențe de învățare și, desigur, competențe specifice domeniului geografic, cum ar fi orientarea în spațiu, interpretarea hărților și înțelegerea proceselor și relațiilor spațiale.

Prin parcurgerea acestui opțional, elevii vor învăța nu doar să identifice porturile și capitalele lumii pe hartă, ci și să înțeleagă mecanismele care stau la baza dezvoltării unui oraș, rolul strategic al localizării geografice, precum și impactul interacțiunilor globale. De asemenea, se va promova respectul pentru diversitate culturală și importanța cooperării internaționale.

În concluzie, cursul „Porturile și capitalele lumii” oferă un cadru dinamic și atractiv de învățare, contribuind la formarea unor elevi informați, curioși, cu o viziune globală și responsabilă asupra lumii în care trăiesc. Este un demers educativ care îmbină rigoarea științifică cu accesibilitatea și interesul elevilor, făcând din ora de geografie un spațiu de descoperire, dialog și reflecție.

Opționalul este structurat astfel:

1. Notă de prezentare
2. Competențe generale;
3. Competențe specifice și activități de învățare;
4. Conținuturi;
5. Sugestii metodologice
- 6 .Bibliografie.

2. Competențe generale

1. Prezentarea realității geografice, utilizând mijloace și limbaje specifice
2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice
3. Studiarea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare
4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

3. Competențe specifice și activități de învățare

1. Utilizarea corectă și coerentă a limbajului general de specialitate (terminologie, fapte concrete, concepte).

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil: 1.1 .să utilizeze corect termeni și concepte din sfera geografiei; 1.2 .să descrie coerent fapte specifice; 1.3 .să exprime coerent o realitate observată.	Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități: • explicarea termenilor, a faptelor concrete și a conceptelor; • utilizarea termenilor în contexte noi; • explicarea unui fenomen utilizând conceptele învățate; • realizarea unor legături între fenomene și terminologii; • realizarea unui discurs oral pornind de la o realitate observată.

2. Perceperea și reprezentarea dimensiunii spațiale a realității înconjurătoare.

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil: 2.1 .să relaționeze elementele observate; 2.2 .să exprime coerent elementele observate;	Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități: • analiza infrastructurii unui port; • analiza unor hărți ale globului; • analiza unei hărți specifice (ex. harta porturilor Asiei de Est); • construirea unui discurs oral asupra unui fenomen învățat.

3. Utilizarea informației și a unor metode și tehnici de investigație.

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil: 3.1. să utilizeze elemente minime de investigație; 3.2. să urmeze un demers logic de investigație.	Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități: • descrierea unei realități observate; • analiza unor date; • exerciții de comparare a realității observate cu cea reprezentată pe hărți; • crearea unui plan; • investigarea elementelor solicitate de profesor sau asumate; • elaborarea unui text.

4. Formarea unei atitudini active, responsabile față de mediul înconjurător.

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
La sfârșitul anului școlar elevul va fi capabil: 4.1. să perceapă mediul înconjurător ca întreg (cu elemente, relații etc.). 4.2. să înțeleagă importanța și utilitatea mediului pentru societate.	Pe parcursul anului școlar se recomandă următoarele activități: • aprecierea unei relații societate-mediul; • utilizarea pertinentă a surselor de informare; • descrierea unor exemple pozitive de păstrare a calității mediului înconjurător.

4. Conținuturi

I. Noțiuni de bază legate de porturi. Principalele porturi pe glob.

Prezentarea cursului

Portul ca element al transportului

Transportul și însemnătatea acestuia

Transportul pe apă, particularitățile sale și principalele direcții de dezvoltare

Clasificarea porturilor: Porturi maritime, Porturi fluviale, Porturi fluvial-maritime

Dezvoltarea transportului pe apă și a porturilor în România

Porturi Europene: - Portul Rotterdam

- Portul Antwerp

- Portul Marsilia

- Portul Constanța

- Portul Duisburg

Porturi Asiatice: -Hong Kong

-Singapore

-Tokyo

-Shanghai

Porturi Americane: - Halifax,

- Portul New York

- Portul Philadelphia

- Santos

- Tubarao

- San Francisco

- Los Angeles

Porturi Africane: - Portul Casablanca

- Portul Dakar

- Cape Town

Porturi Australiene: - Adelaide

- Melbourne

- Sydney

II. Realizarea portofoliilor

III. Capitale pe Glob

Caracteristicile capitalelor

Capitale Europene

Capitale Americane

Capitale Asiatice

Capitale Africane

IV. Recapitulare finală

5. Sugestii metodologice

Predarea cursului opțional „Porturile și capitalele lumii” necesită o abordare didactică modernă, centrată pe elev, care să îmbine metode tradiționale cu metode active și interactive, astfel încât procesul de învățare să fie relevant, atractiv și adaptat nevoilor actuale ale elevilor de gimnaziu. Obiectivul principal este ca elevii să înțeleagă rolul geopolitic, economic și cultural al capitalelor și porturilor lumii, prin metode care stimulează învățarea activă, curiozitatea și reflecția.

Pentru a asigura o implicare reală a elevilor, este recomandată utilizarea frecventă a învățării bazate pe proiect, prin care aceștia pot cerceta individual sau în echipă o capitală sau un port, realizând prezentări PowerPoint, afișe, hărți tematice, machete sau colaje. Proiectele interdisciplinare pot include conexiuni cu istoria, limba română, educația civică, informatica sau limbi străine, încurajând abordarea integrată a temelor.

Tururile virtuale prin capitale celebre (ex. Paris, Tokyo, Washington D.C.) sau porturi importante (ex. Rotterdam, Shanghai, Singapore) sunt instrumente digitale excelente, care oferă elevilor o imagine vizuală clară și atrăgătoare, facilitând înțelegerea peisajului urban, a infrastructurii portuare și a specificului local. Acestea pot fi completate de vizionări de documentare, fragmente video sau prezentări interactive.

Este indicată și aplicarea metodei studiului de caz, prin care elevii pot aprofunda o anumită temă: de exemplu, dezvoltarea orașului-port Dubai, mutarea capitalei în Indonezia sau importanța istorică a Constantinopolului. Această metodă contribuie la înțelegerea în profunzime a realităților geografice, sociale și economice.

Hărțile tematice și atlasele trebuie folosite constant pentru localizarea precisă a orașelor studiate, dar și pentru exerciții de orientare, de interpretare a hărților și de înțelegere a poziționării strategice. Se pot crea și hărți digitale colaborative, în care fiecare elev contribuie cu informații despre o capitală sau un port ales.

Dezbaterile pe teme provocatoare, precum „Este mai importantă capitala decât portul într-o țară maritimă?” sau „Ar trebui mutată capitala într-o zonă mai sigură din punct de vedere climatic?”, pot dezvolta gândirea critică, argumentarea și exprimarea în public.

În ceea ce privește evaluarea, aceasta trebuie să fie continuă, formativă și variată, valorificând fișe de lucru, portofolii, prezentări orale, autoevaluări și evaluări între colegi. Profesorul

poate încuraja elevii să creeze jocuri educative (quiz-uri, „vânătoare de comori geografice”, „cine știe câștigă?”) pentru a recapitula informațiile într-un mod ludic.

Este esențial ca profesorul să mențină o atmosferă deschisă, încurajatoare, în care fiecare elev să simtă că participarea lui contează. Pentru elevii cu dificultăți de învățare sau cu ritm mai lent, se pot adapta sarcinile (teme mai scurte, ghidaje mai clare), iar pentru cei avansați, se pot propune teme de cercetare mai complexe.

Prin combinarea acestor metode și resurse, cursul „Porturile și capitalele lumii” devine nu doar o sursă de informații geografice, ci o cale de dezvoltare personală, culturală și socială pentru fiecare elev.

Evaluare.

Evaluarea în cadrul cursului opțional „Porturile și capitalele lumii” are un caracter preponderent formativ, fiind axată pe progresul elevului, implicarea sa activă și dezvoltarea competențelor dobândite pe parcursul desfășurării lecțiilor. Aceasta urmărește mai mult procesul de învățare și aplicare a cunoștințelor decât obținerea unei note finale. Printr-o abordare flexibilă și variată, evaluarea devine un instrument de motivare, reflectare și orientare a elevului în demersul său educațional.

În funcție de obiectivele fiecărei unități de învățare, se vor utiliza metode de evaluare diverse și adaptate specificului conținutului, precum:

- Observarea sistematică a activității elevilor, cu accent pe participarea activă, exprimarea ideilor și colaborarea în grup;
- Fișe de lucru cu exerciții de localizare, analiză de hartă, întrebări deschise și aplicații practice;
- Portofoliul personal al elevului, care poate conține proiecte, hărți, prezentări, colaje, reflecții și teme de cercetare;
- Proiecte tematice individuale sau de grup, în care elevii aleg o capitală sau un port și o prezintă colegilor folosind mijloace creative (PowerPoint, afiș, machetă, tur virtual etc.);
- Prezentări orale sau dezbateri moderate, care evaluează capacitatea de argumentare, sinteză și exprimare clară;
- Jocuri didactice și quiz-uri (de tip Kahoot, Quizizz, hărți interactive etc.), care permit evaluarea într-un mod ludic și atractiv;
- Autoevaluarea și evaluarea colegială, ca modalități de reflecție asupra propriei învățări și a contribuției fiecăruia în activitățile comune.

Criteriile de evaluare vizează:

- Corectitudinea și completitudinea informațiilor prezentate;

- Capacitatea de analiză și interpretare a datelor geografice;
- Creativitatea și originalitatea în realizarea materialelor;
- Coerența exprimării orale și scrise;
- Gradul de implicare activă în activități și proiecte;
- Respectarea cerințelor și a termenelor de predare.

Evaluarea finală poate include o prezentare a unui port sau a unei capitale studiate, o expoziție tematică sau un mini-proiect integrator, care să reflecte competențele acumulate și nivelul de interes față de tematica abordată.

Este important ca elevii să primească feedback constructiv, orientat pe îmbunătățire și încurajare. Aprecierea calitativă, utilizarea grilelor descriptive și discuțiile de reflecție după fiecare activitate contribuie la conștientizarea progresului individual și la creșterea încrederii în propriile capacități.

Astfel, evaluarea în cadrul cursului „Porturile și capitalele lumii” nu este doar un instrument de măsurare a rezultatelor, ci o parte integrantă a procesului educațional, care susține învățarea activă, creativitatea și dezvoltarea unei perspective globale asupra lumii.

Concluzie

Cursul opțional de geografie „Porturile și capitalele lumii” reprezintă o oportunitate valoroasă pentru elevii de gimnaziu de a-și extinde orizontul cunoașterii geografice și de a înțelege mai bine dinamica lumii contemporane. Prin abordarea tematică a celor mai importante capitale și porturi ale lumii, elevii sunt încurajați să exploreze spații geografice diverse, să analizeze conexiunile economice, culturale și politice dintre regiuni și să descopere rolul strategic al acestor centre urbane în dezvoltarea globală.

Cursul contribuie nu doar la consolidarea cunoștințelor geografice, ci și la dezvoltarea unor competențe esențiale pentru secolul XXI, precum gândirea critică, colaborarea, comunicarea, utilizarea tehnologiei și învățarea autonomă. Elevii sunt motivați să cerceteze, să pună întrebări, să creeze și să colaboreze în mod activ, într-un cadru educațional deschis și modern.

Totodată, prin activitățile propuse, cursul promovează valori importante precum respectul pentru diversitate, interesul pentru alte culturi, responsabilitatea față de mediu și înțelegerea interdependenței globale. Cunoașterea capitalelor și porturilor lumii devine astfel un pretext pentru învățare integrată, interdisciplinară și conectată la realitățile actuale.

În concluzie, acest opțional este un instrument eficient de formare geografică și civică, adaptat nevoilor și intereselor elevilor din învățământul gimnazial. Prin varietatea temelor, metodelor și resurselor, cursul contribuie la conturarea unui profil de elev informat, deschis către lume și capabil să înțeleagă complexitatea spațiului în care trăiește. Este un demers educațional relevant, care

transformă ora de geografie într-o călătorie captivantă prin capitalele și porturile care modelează lumea de azi.

6. Bibliografie

- Ciulache, Sterie, Lețea, Ion și Vascenciuc, Nicolae. *Geografia generală a lumii*. București: Editura Corint, 2002.
- Stan, Christache. *Mari porturi ale lumii*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1995.
- Boerescu, Dan-Silviu. *Capitalele românilor și ale ținuturilor românești*. București: Editura Integral, 2020.
- Ilinca, Valentin. *Geografia economică a lumii*. Iași: Editura Polirom, 2007.
- Posea, Grigore. *Geografia continentelor*. București: Editura Fundației România de Măine, 2006.
- Ianoș, Ion. *Orașele și organizarea spațiului geografic*. București: Editura Tehnică, 2004.
- Muntele, Ionel și Iațu, Cătălin. *Geografie regională a lumii*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2003.
- Bălțeanu, Dan (coord.). *Geografia României. Vol. V: Spațiul rural și urban*. București: Editura Academiei Române, 2012.
- Turnock, David. *Geografia economică a Europei de Est*. București: Editura Corint, 2005.
- Vlăsceanu, Gheorghe. *Geografia umană. Concepte, metodologii, aplicații*. București: Editura Meteor Press, 2009.